

Єднання
заради дії

МУКАЧІВСЬКА ГРОМАДА

Дослідження локальних політик і програм:
ЯК ВПО ДОЛУЧЕНІ ДО ЖИТТЯ ГРОМАД?

ПРОФІЛЬ РЕСПОНДЕНТІВ

Депутат Мукачівської міської ради, заступник директора Міжнародного фонду охорони здоров'я і навколишнього середовища Регіон Карпат НEEКА.

Основна сфера відповідальності — вирішення питань щодо ВПО.

МІСЦЕВІ ЦІЛЬОВІ ПРОГРАМИ ТА ІНШІ НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ

За інформацією, наданою інтерв'юером, у Мукачівській територіальній громаді під час дослідження зафіксовано одну місцеву цільову програму соціального призначення. Програм, спрямованих суто на ВПО, немає. Інших нормативно-правових актів, що стосуються ВПО, також немає.

Фінансування програми під час дії воєнного стану збільшилося на 10 млн грн.

Учасник дослідження не володіє офіційною інформацією щодо зареєстрованих ВПО у громаді, проте знає, що наразі 7 000 переселенців проживають у колективних прихистках.

Упродовж 2022 року послугами місцевої цільової програми скористалися 3 000 місцевих мешканців. Статистика користування послугами програми переселенцями у громаді не велася, проте респондент зазначив, що ними частіше користуються жінки.

Про можливості місцевих програм ВПО та місцеві можуть дізнатися на Facebook-сторінці Мукачівської міської ради та у ЦНАПі. Проте депутат зазначає, що міська влада проводить недостатньо інформує щодо можливостей місцевих програм.

Опис місцевих цільових програм громади, названих учасниками інтерв'ю

Назва програми / Короткий опис	Чи діє наразі	Обсяг фінансування на 2023 рік, тис грн	Зміни в фінансуванні ¹
Програма додаткового соціально-медичного захисту мукачівців Надання матеріальної допомоги на дороговартісне лікування для мешканців міста, учасників АТО та їхніх сімей; відшкодування перевезень для ВПО.	Так	Дані відсутні	Збільшилося

¹ За оцінкою інтерв'юера

ОСОБЛИВОСТІ НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ ВПО

Під час дослідження, за оцінкою респондента, у громаді не зафіксовано фактів дискримінації ВПО при отриманні соціальних послуг. Втім, без офіційної реєстрації ВПО у Мукачівській громаді переселенець не зможе скористатися можливостями Програми додаткового соціально-медичного захисту мукачівців.

Зареєстровані ВПО можуть отримати в разі потреби матеріальну допомогу на лікування в розмірі 10 тис грн.

Найбільш затребуваними послугами серед ВПО у громаді є отримання натуральної допомоги, освітні та медичні послуги.

Представник ОМС зазначає, що для того, аби врахувати потреби ВПО у програмі, необхідно провести опитування серед переселенців.

У громаді зафіксовані такі перешкоди для ВПО у питаннях отримання соціальних послуг:

Перешкода	Опис перешкоди
Відсутність реєстрації переселенця як ВПО у громаді.	Без офіційної довідки ВПО переселенець не може отримати допомогу від Мукачівської громади.
Відсутність зареєстрованого місця проживання у громаді.	Перешкоду не зафіксовано.
Інфраструктурні перешкоди (головним чином — пересування містом).	Про перешкоду в інтерв'ю не йшлося.

НАЯВНІ ТА ПЕРСПЕКТИВНІ ПРАКТИКИ ВКЛЮЧЕННЯ ВПО ДО УЧАСТІ В МІСЦЕВОМУ САМОВРЯДУВАННІ

У Мукачівській громаді створена Рада ВПО.

Залучати до Ради ВПО переселенців органи місцевого врядування будуть шляхом інформування в центрах колективного розселення.

Про інші форми місцевого самоврядування у громаді під час інтерв'ю не йшлося.

Висновок за результатом аналізу місцевих НПА:

Громада	Мукачівська
Всього проаналізовано місцевих НПА	6
Кількість НПА, які потребують змін	3
Статут	1
Кількість програм і рішень, що стосуються виключно ВПО	1
Програми соціального захисту окремих категорій громадян	1
Кількість програм і рішень, що містять заходи, спрямовані на допомогу дітям ВПО	3

Згідно зі Статутом Мукачівської міської об'єднаної територіальної громади, затвердженим рішенням міської ради від 26.03.2020 №1841, територіальну громаду складають жителі, але не зазначено, хто саме відноситься до жителів і членів територіальної громади.

Представником Мукачівської міської об'єднаної територіальної громади було згадано «Програму додаткового соціально-медичного захисту на 2023-2024», затверджену рішенням міської ради від 22.12.2022 №898, якою передбачені пільги та допомоги для окремих категорій громадян, в тому числі, якщо такі громадяни перебувають на обліку як внутрішньо переміщені особи.

Метою програми також є соціальна підтримка внутрішньо переміщених та/або евакуйованих осіб з областей, визначених Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 06.03.2022 №204-р (з відповідними змінами та доповненнями). Однак програмою передбачений лише один захід щодо допомоги внутрішньо переміщеним та/або евакуйованим особам, зокрема перевезення таких осіб до кордону України для їх подальшого самостійного переміщення до країн ЄС з метою пошуку тимчасового притулку.

Порядок надання допомоги, передбаченої програмою, відсутній у загальному доступі на офіційному сайті міської ради, тому визначити, чи мають на неї право окремі категорії громадян, які перебувають на обліку як внутрішньо переміщені особи, неможливо.

Успішні практики

Створено Координаційну раду з питань внутрішньо переміщених осіб у Мукачівській міській територіальній громаді, що затверджено рішенням міської ради від 06.04 2023 №1040.

Діти з-поміж внутрішньо переміщених осіб і діти, які мають статус дитини, що постраждала внаслідок воєнних дій і збройних конфліктів, забезпечені безкоштовним харчуванням у закладах дошкільної освіти та закладах загальної середньої освіти.

Рекомендації:

1. З метою усунення перешкод для отримання пільг і допомог окремими категоріями населення, в тому числі особами, які перебувають на обліку в Мукачівській міській об'єднаній територіальній громаді як внутрішньо переміщені особи, внести відповідні зміни до Статуту територіальної громади, а також до інших нормативно-правових актів, що визначають порядок надання пільг і допомог окремим категоріям населення.

Правове обґрунтування

Стаття 33 Конституції України. Кожному, хто на законних підставах перебуває на території України, гарантується свобода пересування, вільний вибір місця проживання.

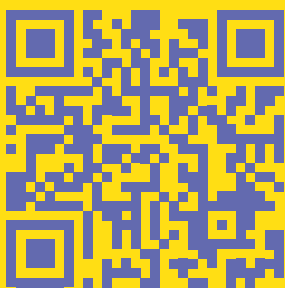
Стаття 5 Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб». Довідка про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи засвідчує місце проживання внутрішньо переміщеної особи.

Стаття 2 Закон України «Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні». Громадянам України, а також іноземцям та особам без громадянства, які на законних підставах перебувають в Україні, гарантуються свобода пересування та вільний вибір місця проживання на її території, за винятком обмежень, які встановлені цим Законом.

Стаття 3 Закону України «Про місцеве самоврядування». Громадяни України реалізують своє право на участь у місцевому самоврядуванні за належністю до відповідних територіальних громад.

Забороняється будь-яке обмеження права громадянина України брати участь у місцевому самоврядуванні, **зокрема залежно від терміну проживання на відповідній території.**

Запропоновані зміни також забезпечать приведення місцевих нормативно правових актів у відповідність до положень статті 64 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», а також уникнути порушення, передбаченого статтею 119 Бюджетного кодексу України.

www.yednanniazaradyii.org.ua

Це дослідження стало можливим в межах програми «Єднання заради дії», що реалізується IREX разом з Благодійним фондом «Стабілізаційні суппорт сервісес» та за підтримки Державного департаменту США.